

ارزیابی تأثیر زیستگاه‌های مصنوعی (Artificial reef) بر تنوع زیستی ماهیان زینتی و ماکول

در آب‌های ساحلی شهر بندرعباس

سیامک بهزادی^{1*}؛ علی سالارپوری¹؛ محمد درویشی¹؛ عیسی کمالی¹؛ بهنام دقوقی¹؛ سید پرویز محبی
نوذر²؛ مسعود بارانی²

¹ پژوهشکده اکولوژی خلیج فارس و دریای عمان، موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و

ترویج کشاورزی، بندرعباس، ایران

² اداره کل شیلات استان هرمزگان

*مسئول مکاتبات: s_behzady@yahoo.com

چکیده: از دست دادن زیستگاه‌های ساحلی و کاهش راندمان اکولوژیکی آن‌ها، تهدیدی بزرگ برای ذخایر آبزیان و هم‌چنین زنگ خطری برای صیادان صنعتی و سنتی عنوان شده است. روش‌های متفاوتی برای احیاء و بازسازی ذخایر آبزیان در دنیا وجود دارد، که در میان آن‌ها ایجاد زیستگاه‌های مصنوعی به دلیل نداشتن هزینه‌های پرسنلی و نگهداری پس از نصب، جزء طرح‌های اولویت دار محسوب می‌گردد. زیستگاه‌های مصنوعی ابزارهای ساخته شده دست بشر تعریف گردیده که پس از استقرار در محیط دریا، آن را تحت تأثیر فیزیکی، شیمیایی، هیدرولوژیکی و زیستی قرار می‌دهد، هرچند که کلیه عوامل ذکر شده از منظر کمی و کیفی به جنس و نوع سازه، چیده مان، استقرار، فون و فلور طبیعی هر بوم زیست بستگی دارد. گزارش‌های متعددی از فواید آن‌ها در بوم‌زیست‌های دریایی ارائه شده که افزایش تنوع زیستی از آن جمله است. به‌منظور مطالعه تأثیر زیستگاه‌های مصنوعی بر تنوع زیستی ماهیان زینتی و ماکول در آب‌های ساحلی شهر بندرعباس مطالعه حاضر صورت پذیرفت. بدین منظور چهار ایستگاه که در آن‌ها زیستگاه‌های مصنوعی در مقیاس تحقیقاتی انتخاب شده بود انتخاب گردید و به‌وسیله گرگور نمونه‌برداری صورت پذیرفت. نمونه‌ها در هر گشت پس از تخلیه از هر گرگور در ظروفی که از قبل کلیه مشخصه‌های هر ایستگاه روی آن‌ها تعبیه شده بود قرارداد شده و پس از انتقال به آزمایشگاه جانورشناسی پژوهشکده اکولوژی خلیج فارس و دریای عمان مورد شناسایی و شمارش واقع شده و در فرم نمونه‌برداری وارد گردید. به‌منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات تنوع زیستی از برنامه نرم‌افزاری PAST و تجزیه و تحلیل آماری از نرم‌افزار SSPS استفاده شد. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد تأثیر زیستگاه‌های مصنوعی در آب‌های ساحلی شهر بندرعباس بیشتر بر غنای زیستی ماهیان ماکول به ویژه ماهیان صخره‌ای و ماهیان مهاجر ساحلی بوده و زیستگاه‌های مصنوعی در این منطقه مورد بررسی تنها توانسته‌اند در افزایش غنای گونه *Abudefduf vaigiensis* یکی از ماهیان زینتی، تأثیرگذار باشند.

کلیدواژه‌ها: زیستگاه‌های مصنوعی، تنوع زیستی، ماهیان زینتی و ماکول، بندرعباس، خلیج فارس